

Gimnastyka języka – Część 24

Różnicowanie głosek S - SZ

Na kolejnych etapach rozwoju mowy dzieci zastępują czasami głoskę „sz” głoską „s”. Taką zamianę można przyjąć za normę rozwojową do 5. roku życia dziecka, jednak substytucja głoski „sz” przez głoskę „s” po 5. roku życia jest już wskazaniem do podjęcia terapii.

W przebiegu terapii logopedycznej w momencie uzyskania prawidłowego brzmienia głoski „sz”, a następnie utrwalania jej w różnych pozycjach, na końcowym etapie postępowania terapeutycznego zaleca się ćwiczenia różnicowania głosek s - sz. Ćwiczenia różnicowania tych głosek są także podstawą treningu w zakresie usprawniania funkcji słuchu fonemowego.

Poniżej przedstawione zostały przykładowe propozycje wybranych ćwiczeń różnicowania głosek s – sz.

a) W sylabach:

sa – sza	asa – asza	as – asz
so – szo	oso – oszo	os – osz
su – szu	usu – uszu	us – usz
se – sze	ese – esze	es – esz
sy – szy	ysy – yszy	ys – ysz

b) W wyrazach:

sałata – szalik	sala – szopka
serki – szelki	sofa – szofer
pustynia - puszek	usta – uszy
sarna – szarfa	sanki – szafa
synek – szyna	autobus – afisz
skała – szkoła	spinka - szpital

c) W wyrażeniach:

szybki samolot	sok w szafie
----------------	--------------

szynka i kiełbasa

pisanki w koszyku

sukienka w groszki

szkolna sala

szerokie schody

sałata i szpinak

wąskie szyny

sznurowane tenisówki

chustka na wieszaku

puszka z fasolą

szklanka na spodku

słodki biszkopt

stara szafa

niebieskie ptaszki

d) **W zadaniach:**

Wysoko szybuje szybki samolot.

Szymek szuka soku w szafie.

Sylwia szykuje pisanki do koszyka.

Sabinka uszyła sukienkę w groszki.

W szkolnej sali były szafki i stoliki.

Obok szatni są szerokie schody.

Mama kupiła sałatę i szpinak.

Po wąskich szynach sunie lokomotywa.

Na wieszaku powieszono chustkę i szalik.

Urszula szuka słonych paluszków.

e) **Teraz nieco trudniejsze zadanie, czyli powtarzanie słów, w których głoski „s” i „sz” występują równocześnie:**

susza, szosa, Staszek, szalas, strasznie, suszony, suszarka, listonosz, szesnasty, saszetka, starszak, maszynista, serduszko, szansa, szelest, szóstka, szympans, suszarnia, szansa, słabeusz, saszetka, pastuszek, smakosz

f) **Następnie przechodzimy do powtarzania tych słów w wyrażeniach i zdaniach:**

szeroka szosa

nowa suszarka

miły listonosz

szesnaste ciastko

mądry Staszek

szałas turysty

straszny obraz

usłyszane hasło

Turysta szedł szosą.

Czesław policzył do szesnastu.

Sylwia kupiła suszarkę.

Czarek spotkał listonosza.

Sabinka narysowała czerwone serduszko.

Mateusz widział szympansa w zoo.

Łukasz lubi suszoną kiełbasę.

Staszek ma notes i pisze wiersze.

g) Utrwalanie głosek „s” i „sz” w wierszach:

„Szałas”

Szałas Staszek wybudował,

do szałasu szop się schował.

Strasznie Staszek się wystraszył,

gdy usłyszał te hałasy.

„Przedszkolaki”

W przedszkolu są puste sale,

bo dzieci ubrały kurtki i szale,

i w dobrym humorze

biegają po dworze.

„Na plaży”

Na plaży turyści zrobili szum.

Do brzegu podpłynął wielki sum.

Pływał przy brzegu przez cały dzień.

Turyści pouciekali w cień.

„Śpiew kosa”

Na jabłoni śpiewa kos.

Pod jabłonią leży kosz.

Dziadek kładzie jabłka do kosza

i słucha pięknego śpiewu kosa.

„Szynka synka”

Na talerzu leży chleb i szynka.

Na kolację mama woła synka.

Biegnie syn z wesołą minką.

Zjada chętnie kanapkę z szynką.

„Tadek i Radek robią zakupy”

Do sklepu idą Tadek i Radek.

Dla mamy robią zakupy na obiadek.

Niosą ze sobą wiklinowy kosz.

Słuchają po drodze, jak śpiewa kos.

Gdy zakupy robili,

to się pomylili.

Zamiast cukru, mięsa i kaszy,

zanieśli w koszyku do kasy:

dwa czekoladowe baranki

i cztery świeże bananki.

Chłopcy kupili to, co chcieli

lecz nie to, co kupić mieli.

- Co mama ugotuje na obiadek?

Zastanawia się teraz Tadek i Radek.

h) Na koniec przykładowe propozycje różnych ćwiczeń doskonalących umiejętność różnicowania głosek „s” i „sz”:

Ćwiczenie nr 1

Jakie słowo powstanie, jeśli w podanych poniżej wyrazach zamienimy głoskę „s” na „sz”?

S = SZ

kasa.....

sale.....

kos.....

sum.....

sok.....

plus.....

Ćwiczenie nr 2

Skreśl w zdaniu wyraz, który jest źle napisany:

*W szafie wisą wiszą spodnie.

*Szymon szuka suka sznurowadeł.

*Mama Zenka syje szyje kamizelkę.

*Przed szkołą szumią sumią drzewa.

opracowała: Anna Bazuła - neurologopeda

Źródła:

- T. Bogdańska, G.M. Olszewska, Rymowanki fonologiczne do ćwiczeń słuchu fonemowego
- D. Klimkiewicz, E. Siennicka-Szatkowska, Akademia Wzorowej Wymowy, Głoska „S”, Głoska „SZ”
- D. Krupa, Rymowanki – utrwalanki. Materiały do ćwiczeń logopedycznych –
- G. Krzysztozek, M. Piszczek, Materiał wyrazowo-obrazkowy do utrwalania poprawnej wymowy głosek